

EMBARGO tot het moment van uitspreken.

Toespraak Doeke Eisma, D'66-lijsttrekker bij de Europese Verkiezingen in 1984, op de Algemene Ledenvergadering van D'66 op zaterdag 26 november 1983 in Amicitia te Den Haag.

Op congressen van andere nederlandse partijen is het gebruikelijk dat "dank wordt uitgebracht voor het gestelde vertrouwen..", en "naar vermogen bijdragen zal aan..". Deze gemeenplaatsen gebruik ik niet, maar ik bedank jullie wel dat jullie mij als lijsttrekker kozen. Ook wil ik de partij complimenteren met de uitstekende samenstelling van de lijst. Het is een sterk team dat deze europese campagne gaat voeren.

Wat bezielt je om een campagne te gaan voeren voor een europees parlement met zo weinig bevoegdheden?

Wel, het antwoord is dat vechten voor meer macht voor een direct gekozen parlement, democraten -en zeker die van D'66 - aan zichzelf verplicht zijn. D'66 is door de jaren heen een uitgesproken pro-europese partij geweest, is dat nog en zal dat blijven.

In "Politiek en Cultuur" een periodiek van de CPN, werd onlangs een analyse gemaakt van de visies van de diverse progressieve partijen op de E.G. De schrijver komt tot de conclusie dat de CPN, PSP, PPR, en ook de PvdA een algemene kritiek op europese samenwerking onderschrijven, in die zin dat een tegenzin bestaat tegen verdere integratie en supra-nationale instellingen.

De schrijver gaat verder en vermeldt, dat D'66 in dit geheel een beetje apart staat, omdat die partij zeer sterk op de toer van Europese integratie zit. Dit beschouw ik als een compliment.

Een compliment omdat wij meer dan ooit ervan overtuigd zijn dat, juist in deze tijden van sociaal-economische crisis, oplossingen op Europees vlak onontbeerlijk zijn. Niet vanuit een zucht naar centralisme, want wij zijn Democraten en willen juist de vraagstukken die decentraal opgelost kunnen worden, ook door het laagst mogelijke niveau, zij het de nationale staat, de provincie, de gemeente of de wijkraad, laten regelen.

Maar de grote problemen, zoals het bedreigde milieu, het werkgelegenheidsvraagstuk, de verhouding rijk en arm in de wereld en de vrede en veiligheidsproblematiek, kunnen nu eenmaal nog minder dan 5 jaar geleden nationaal worden opgelost. Daarin onderscheiden we ons van de socialisten, maar het verschil met de zgn. "groenen" is daarin nog veel groter, daarover straks meer.

De E.G. mag geen alibi zijn of worden voor het achterwege laten van nationale maatregelen. Het grootste gevaar dat een Europese aanpak bedreigt is dat landen op elkaar gaan wachten - en er dus niets gebeurt.

De E.G. mag ook niet betekenen dat b.v. voor de uitstoot van milieugevaarlijke stoffen de landelijke norm zich moet aanpassen aan de Europese norm als deze slapper is.

Juist Nederland met zijn grote bevolkingsdichtheid zal gebruik moeten maken van de mogelijkheid die E.G.-richtlijnen bieden om strengere normen te stellen.

Als gevolg van de daaruit voortvloeiende ontwikkeling van de milieutechnologie verdient dat zich bovendien dubbel en dwars terug. Zie de ontwikkeling in Japan. Maar dan moet een regering wel op de lange termijn willen en durven regeren en niet onmiddellijk door de knieën gaan voor argumenten en concurrentievervalsing op de korte termijn. En dat zie ik deze regering nog niet doen.

Ik doe een beroep op Minister Winsemius om a.s. maandag tijdens de E.G. Milieuraad zijn volle medewerking te verlenen aan een Europese bestrijding van de luchtverontreiniging, opdat verzuurde wouden en meren en aantasting van monumenten tot het verleden gaan behoren.

De kathedraal van Straatsburg heb ik gedurende de afgelopen jaren nog niet zonder steigers gezien en dat zullen we ook niet meer meemaken! Immers als de restauratie is voltooid, is de zandsteen na acht jaar weer aangetast door zwavel- en stikstofoxyden, dat de restauratie weer van voren af aan kan beginnen.

En zo zijn we - hoe kan het ook anders - bij het milieu beland. Milieuorganisaties en D'66 zijn natuurlijk bondgenoten. Daarover is in het verleden wel eens een misverstand gerezen, maar misverstanden komen in de beste families voor.

Een politicus - en zeker een D'66er - moet bij de besluitvorming de argumenten van alle belangengroeperingen laten meetellen. Wij kunnen dat bij uitstek omdat wij niet gebonden zijn aan bepaalde belangenorganisaties.

Ik voel er niets voor om te gaan wedijveren met andere politieke partijen over wie nu de milieuprijs mag ontvangen. Men moet ons beoordelen op ons politiek gedrag in het parlement, ons stemgedrag, onze initiatieven, onze deelname in milieudebatten.

Een uitzondering wil ik maken voor de kleinlinkse lijst met een groen randje die in Nederland misschien nog zal ontstaan. De kiezer weet bij ons ook op onderdelen van het milieubeleid wat hij van D'66 te verwachten heeft. Verschillen met de Groenen zijn er op sociaal-economische onderdelen; vrede en veiligheid en de Europese gezindheid. Waar die verschillen zo groot zijn kan van een gezamenlijke lijst voor de Europese verkiezingen geen sprake zijn.

Dat wat ons in Nederland scheidt, kan in Europa niet binden.

Sociaal-economisch heeft D'66 een eigen Europese politiek. Dankzij de uitstekende samenwerking tussen de nationale en Europese fracties (en dat geldt niet alleen voor dit voorbeeld) konden in beide gremia parallel de ideeën over een internationaal gecoördineerd stimuleringsbeleid doorklinken. Allang voordat de Partij van de Arbeid met dat idee kwam! Wij pleiten daarin voor een gezamenlijk Europese aanpak om, door 1% van het B.N.P. extra te besteden, een impuls aan de economie te geven.

Vormen waaruit de lidstaten kunnen kiezen zijn belastingverlaging, overheidsinvesteringen in infrastructurele werken of in kennisintensieve industriën, en ontwikkelingshulpinvesteringen.

Voorwaarde is dat tenminste door de Europese landen met een lage inflatie en een overschot op de betalingsbalans hierover vooraf afspraken gemaakt worden. Dit is dus anders dan de socialisten willen, die nationaal willen beginnen zonder dat ze weten of dit goede voorbeeld gevolgd wordt door anderen.

Een voorbeeld hoe dat in deze zin slecht kan gaan, gaf Mitterand aan in Frankrijk.

Het is ook geheel anders dan de conservatieve liberalen willen, want die wensen helemaal geen gecoördineerd stimuleringsbeleid. De christen-democraten zijn gewoontegetrouw, weifelachtig en willen zich niet vastleggen op een bepaald percentage.

De Europese Commissie en de meeste Europese fracties zijn nog steeds van mening dat door een economische opleving de werkloosheid zal verminderen. D'66 is het daar niet mee eens. Door automatisering en robotisering is ook bij economische groei geen structurele toename van de werkgelegenheid te verwachten. De enige manier om de 14 miljoen Europeanen die nu geen betaald werk hebben en de miljoenen die er in de komende jaren nog bij zullen komen, enigszins tegemoet te komen, is arbeidstijdverkorting. Hoe sneller hoe beter, maar in ieder geval 20% arbeidstijdverkorting in 1990. Arbeidstijdverkorting per dag is het beste voor een betere rolverdeling tussen man en vrouw op de arbeidsmarkt. Wij gaan er - in tegenstelling tot de socialisten -

vanuit dat arbeidstijdverkorting loonderving met zich mee moet brengen. Daarmee komen we op de maatschappelijke haalbaarheid van arbeidstijdverkorting.

Zullen de werkenden zo solidair zijn met de niet-werkenden, dat op grote schaal tot herverdeling van werk - inclusief inkomensoffers - wordt gekomen?

Het is een vraag waarop wij het antwoord schuldig moeten blijven, maar die wel onze scepsis aanduidt.

Moeten wij de 14 miljoen Europeanen dan maar in de kou laten staan of afwachten dat er een opstand ontstaat van de niet-werkenden om zo hun aandeel op de arbeidsmarkt te veroveren?

Wij zullen zo reëel moeten zijn te erkennen dat in de toekomst miljoenen geen betaald werk kunnen verkrijgen, zelfs bij ingrijpende arbeidstijdverkorting. En daarom zullen we moeten toegroeien naar een maatschappij waar het ethos van betaalde arbeid zal verbleken en ook het verrichten van onbetaald (vrijwillig) werk maatschappelijk net zo zal worden gewaardeerd als betaald werk. Dan zal de kloof tussen beide categoriën kleiner worden en zullen de miljoenen werklozen meer geholpen zijn dan met voorspiegeling van betaald werk, dat er ook in de toekomst voor hen niet zal zijn.

Op deze punten zijn wij in het Europees parlement nog een roepende in de woestijn en ik ben dan ook tevreden dat ik het rapporteurschap over het vrijwilligersbeleid heb kunnen opeisen om op deze wijze de D'66 ideeën te kunnen uitdragen.

Over het kernwapenvraagstuk heeft U mij als Europeaan nog niet gehoord. ..

Het zal U niet verbazen dat wij tijdens het Europese kernwapendebat, dat twee weken geleden in Straatsburg plaatsvond, soortgelijke initiatieven hebben genomen als de 2de Kamerfractie in Den Haag. Alleen met dit verschil, dat wij discussiëren zonder bevoegdheden op dit terrein en dus ook geen invloed op de besluitvorming - internationaal noch nationaal hebben - terwijl Maarten Engwirda op dit punt nogal eens succes heeft gehad.

Toch heeft D'66 eigen ideeën over een Europees vrede- en veiligheidsbeleid en wel zodanig dat wij ons duidelijk onderscheiden van de andere partijen. Kenmerkend voor onze opstelling is, dat wij overtuigd zijn van de noodzaak iedere mogelijkheid van beïnvloeding langs éézijdige weg aan te grijpen, maar ons tegelijkertijd realiseren, dat eerst dan een werkelijk verminderde afhankelijkheid van kernwapens kan worden gerealiseerd wanneer die doelstelling internationaal wordt vertaald.

Ideeën waarin we ons duidelijk onderscheiden van andere partijen. De Europese veiligheid is nog steeds het best gegarandeerd in samenwerking met de Verenigde Staten, maar daarnaast zal aan de Europese dimensie op Europees niveau vorm moeten worden gegeven. Anders worden de Europese landen stuk voor stuk door de VS tegen elkaar uitgespeeld. Samenwerking is ook noodzakelijk op het gebied van technische-defensie-samenwerking, standaardisatie, budgettaire beheersing. Wapenexport naar derde landen moet aan EG-controle onderworpen zijn. Het is toch te gek dat een Grieks koopvaardijship door Iran met Franse wapens de grond in wordt geboord.

De structuur van het Noord-Atlantisch bondgenootschap is niet die van gelijke partners. Er moet daarom worden gestreefd naar

een zodanige structuur dat naast de beide supermachten, twee onderling samenwerkende groepen bondgenoten (t.w. west- en oost europa) bestaan, die toenadering tot elkaar zoeken. Dit is geen zaak die op korte termijn gerealiseerd kan worden, maar dat geldt in meer opzichten voor D'66 met zijn lange termijn voorstellen.

Samenwerking en fractievorming met andere pro-europese en progressieve politieke groeperingen is nog steeds belangrijk voor ons.

Soms leken zich daartoe de afgelopen jaren mogelijkheden af te tekenen, maar ik moet helaas toegeven, dat totnutoe geen spijkers met koppen zijn geslagen. Wel vormen wij met andere politieke geestverwanten zgn. intergroepen, waarover de congresresolutie van 1979 sprak. Samen met collega's dwars door de fracties heen, komen wij regelmatig bij elkaar om het Europese budget voor kernenergie om te buigen naar ontwikkeling van alternatieve energiebronnen, de dierenbeschermingsvoorstellen gezamenlijk aan te pakken, een nieuw Europees verdrag voor te bereiden en de obstakels aan de binnen-grenzen af te breken.

Ik moet wel constateren dat samenwerking en de resultaten daarvan het gunstigst liggen tussen D'66 en de progressieven in het parlement. Tot die progressieven reken ik nadrukkelijk niet de liberalen en het merendeel van de christen-democraten. Vanuit onze positie hebben wij juist door onze zakelijke aanpak, en omdat wij niet onmiddellijk geassocieerd worden met links of rechts in het parlement, veel successen kunnen boeken.

Na 1984 is het geenszins uitgesloten dat er een nauwe politieke band kan worden gecreëerd met andere partijen als de sociaal-democraten uit Engeland en ook de Griekse sociaal-democraten en de Franse en Deense radicalen.

Campagne voor Europa betekent voor alle kandidaten van alle partijen, Nederlanders ervan te overtuigen dat Europa moet. We zullen laten zien dat er al zoveel is klaargespeeld in Europa, en dat er nog zoveel op de rails staat.

Dat zal moeilijk zijn omdat Brussel, Luxemburg en Straatsburg in menig opzicht zo ver van ons bed zijn.

Voor D'66-stemmers is die afstand relatief nog het makkelijkst te overbruggen. Wij zullen er hard voor vechten om de kiezer te laten zien hoe D'66 de Europese problemen te lijf gaat. De campagnecommissie van Wim Dik, de werkgroep Europa met haar voorzitter Steven van Hoogstraten en de D'66 euro-kandidaten staan daar borg voor. Maar daar zijn we er nog niet mee. Dit alles moet gedragen worden door onze regio's en de afdelingen en alle leden van D'66. Ik vraag aan iedereen een zo groot mogelijke inzet om van de D'66 euro-verkiezingen een succes te maken.